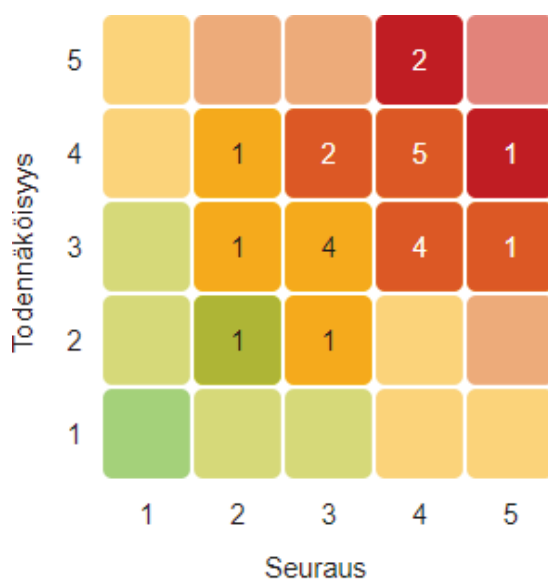

1.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaan ja sen tarkoituksena on tunnistaa, arvioida sekä hallita tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin. Kokkolan kaupungin riskienhallintaprosessi muodostuu toimintaympäristön määrittelystä, riskien arvioinnista, riskien käsittelystä, riskien seurannasta ja katselmoinnista sekä viestinnästä ja tiedonvaihdosta.

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu riskienhallintaprosessin mukaiseen riskianalyyysiin. Kaupunkitasoiset riskit on määriteltä ja arvioitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta. Vuoden 2024 riskianalyyssissä nousevat esille edelleen taloudelliset riskit. Yhdeksi merkittävimmiksi riskeiksi onkin tunnistettu se, että kaupungin taloutta ei saada tasapainoon pitkällä aikavälillä. Todennäköisiksi ja seuraukseltaan merkittäviksi riskeiksi on tunnistettu myös negatiivinen väestönmuutos ja sen mukanaan tuomat haasteet sekä valtakunnalliset häiriötilanteet.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen ja menestystekijöihin, jotka tukevat tavoitteiden saavuttamista. Tilinpäätöshetkellä kaupunkiorganisaation riskianalyyssissä tunnistetut strategiset riskit liittyvät negatiivisen väestönmuutokseen ja syntyvyyden laskuun, työvoiman saatavuuteen liittyviin haasteisiin, energiatuotannossa

tapahtuviin muutoksiin sekä elinkeinoelämän toimivuuteen ja kaupunkikehityksen heikkeneemiseen.

Taloudellisesti haastavina aikoina yhtenä strategisena riskinä nähdään myös se, että päättäjät ja henkilöstö eivät ole sitoutuneita kaupunkistrategiaan ja talousarvioon, jolloin asetettuja tavoitteita jää toteutumatta ja kaupungin talous heikkenee talousarvioylitysten seurauksena. Lisäksi riskinä nähdään myös se, että energiatuotannon muutoksiin ei pystytä vastaamaan, jolloin uusi energiakriisi on mahdollinen.

Kaupungin kehityksen ja talouden näkökulmasta väestön positiivinen kehitys ja työllisyys ovat avainasemassa. Kokkolan kaupunki tarvitsee kehittyäkseen ihmisiä ja osaavaa työvoimaa. Toimiva elinkeinoelämä puolestaan vaatii elinkeinorakenteen ylläpitämistä ja kehittämistä.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupunkiorganisaation taloudelliseen suoriutumiseen, kuten menojen hallintaan ja tulorahoituksen riittävyyteen. Tilinpäätöstä laadittaessa Kokkolan kaupungin merkittävimmät riskit liittyivät pääasiassa taloudellisiin riskeihin.

Riskianalyyssissä näkyy erityisesti kuntatalouden heikentynyt tilanne kustannusten nousun ja kuntien rahoitus pohjan uudistumisen seurauksena. Merkittävimpänä riskinä nähdään se, että kaupungin tulopohja ei kehity yhtä nopeasti kuin kustannukset nousevat, eikä

kaupungin taloutta saada tasapainoon pitkällä aikavälillä. Talouden tasapainottamiseksi on päätetty käynnistää talousohjelma vuosille 2024-2026.

Merkittäväksi riskiksi on tunnistettu lisäksi verojen ja valtionosuuksien muutokset. Hyvinvointialueuudistus on muuttanut kuntien rahoituspohjaa merkittävästi, ja valtionosuuksien leikkaukset sekä heikentyneet verotuloennusteet lisäävät kuntien taloudellista ahdinkoa. Myös tulevien vuosien lapsimäärän negatiivinen kehitys vaikuttaa valtionosuuksiin olennaisesti. Rahoituspohjan kaventuessa suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa, joka vaikuttaa negatiivisesti investointien rahoittamiseen ja kaupungin kehittymiseen.

Taloudelliseksi riskeiksi on tunnistettu myös kaupungin maksuvalmiuden heikkeneminen ja korkokustannusten nousu, sillä jos tulopohjan heikentymistä joudutaan kompensoimaan velkarahalla, lisää velkamäärän kasvu korkokustannuksia ja heikentää kaupungin maksuvalmiutta. Korkokustannusten nousua on kuitenkin pystytty hillitsemään korkosuojausten avulla.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit ovat kaupunkiorganisaation päivittäisiin toimintoihin liittyviä riskejä, jotka uhkaavat toiminnan jatkuvuutta sekä prosessien ja järjestelmien toimivuutta.

Kokkolan kaupungin merkittävimäksi toiminnalliseksi riskeiksi on tunnistettu tietoliikenteeseen ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit, jotka ovat korostuneet erityisesti viime vuosien aikana. Tietojärjestelmien toimintahäiriöt sekä tietosuoja- ja tietoturvaloukkaukset voivat aiheuttaa kaupungille merkittäviä maine- ja kustannushaittoja palveluprosessien häiriintymisen ja tietovuotojen seurauksena.

Muut toiminnalliset riskit liittyvät pääasiassa osaavan henkilöstön saatavuuteen sekä henkilöstön jaksamiseen, hyvinvointiin ja osaamiseen. Työvoiman saatavuuden heikkeneminen sekä henkilöstön huono vointi ja jaksaminen vaikuttavat suoraan kaupungin tuottamien palveluiden tasoon ja laatuun.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät yleensä tiettyyn kohteeseen, ja toteutuessaan ne aiheuttavat

taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittoja ympäristölle. Maailman geopoliittinen tilanne vaikuttaa olennaisesti myös Kokkolan kaupungin riskianalyysiin, jossa tilinpäätöshetkellä vahinkoriskeiksi nousevat erityisesti valtakunnalliset häiriötilanteet sekä poikkeukselliset sää- ja luonnonolosuhteet.

Vahinkoriskeiksi on tunnistettu myös kiinteistöjen kuntoon liittyvät riskit sekä turvallisuuden vaarantuminen niin asiakkaiden, henkilöstön kuin ympäristönkin osalta. Lisäksi vahinkoriskeiksi on tunnistettu tapaturma- ja omaisuusriskit.

Vahinkoriskejä voidaan ennaltaehkäistä tehokkaasti muun muassa vakuutuksilla, varautumissuunnitelmilla ja työturvallisuutta parantamalla. Kokkolan kaupungin tunnistetut vahinkoriskit ovatkin siten todennäköisyydeltään ja vaikutukseltaan muiden riskiryhmien riskejä pienempiä.

Konserniyhteisöjen keskeisimmät riskit

Tilikauden aikana konsernin eri liiketoimintasegmenttien raportoinnissa riskeissä korostuivat operatiiviset, taloudelliset ja strategiset riskit. Yhtiöiden tavoitteista, riskeistä ja taloudesta tarkemmin myös tilinpäätöksen konsernia ja tytäryhteisöjä koskevassa osioissa.

Kiinteistöyhteisöt

Kiinteistöyhtiöt tunnistivat keskeisiksi riskeiksi vuokrausasteen laskun, korjausvelan kasvun sekä kiinteistöihin liittyvät vahinkoriskit. Taloudelliset riskit ovat kasvaneet, mikä näkyi liikevaihdon ja liikevoiton laskuna. Toisaalta korkotason lasku toi lievitystä tilanteeseen ja luvuissa näkyy vahvasti yksittäisten yhtiöiden tilinpäätösten tulokset. Riskien hallintaa tuettiin esimerkiksi tilojen kehittämisellä, kiinteistöjen salkutuksella sekä suunnitelmallisella korjaustoiminnalla.

Liiketoimintayhteisöt

Liiketoimintayhtiöiden suurimmat riskit liittyivät operatiivisiin toimintahäiriöihin, kuten tietoturvaan ja henkilöstöön. Lisäksi tunnistettiin taloudellisia ja strategisia riskejä, joihin vaikuttivat muun muassa toimintaympäristön muutokset ja investointien toteutuminen. Riskienhallinnan keinoina hyödynnettiin palveluiden monipuolistamista, ennakointia, talouden tarkkaa

seurantaa sekä henkilöstön osaamisen varmistamista.

Palvelut ja neuvonta -yhteisöt

Palvelut- ja neuvonta -salkun yhteisöissä keskeisimmät riskit liittyivät operatiivisiin tekijöihin, kuten henkilöstön saatavuuteen, rahoituksen epävarmuuteen ja kiinteistöjen kuntoon. Riskienhallintatoimina painotettiin talouden tasapainottamista ja osaavan työvoiman varmistamista.

Konserni on aktiivisesti pyrkinyt hallitsemaan tunnistettuja riskejä ennakoivilla toimenpiteillä ja sopeuttamissuunnitelmilla varmistaakseen liiketoiminnan vakauden.